

Výzkumný záměr 2011 – katedra manažerského účetnictví – syntéza

Úvod

Ve vazbě na **základní předmět výzkumu** v oblasti manažerského účetnictví – **manažersky orientované informační systémy**, které by měly společně s dalšími modely zvýšit vypovídací schopnost manažerského účetnictví a zdokonalit informační podporu pro potřeby strategického řízení podniků, a také ve vazbě na jednotlivé **dílčí cíle** -

- rozpoznat základní rysy chování podniku v tržní ekonomice, zejména jeho vnitřní motivace, ale i determinanty, které ho ovlivňují externě,
- vymezit důležité předpoklady transformace podnikového chování na strategické cílové dominanty, s hlavním zřetelem na měření jejich výkonnosti,
- vyjádřit vliv těchto předpokladů na organizační, plánovací, kontrolní a informační funkci systému řízení,
- konkretizovat jejich vliv na cíl, obsah a strukturu podnikového informačního systému, a to zejména z hlediska toho, jak řešit vzájemnou proporcii požadavků na informační systém z vnějšího okolí a z hlediska požadavků, které umožní dosahovat podniku jeho vnitřních cílů,
- vymezit požadavky na racionální tvorbu a využití systému podnikových politik, plánů, rozpočtů a kalkulací jako nástrojů strategického řízení podniku,
- zhodnotit, jak jejich účinnému fungování mohou přispět nástroje a metody tzv. strategicky orientovaného manažerského účetnictví, a
- provést analýzu koncepčních východisek, cílů, obsahu, struktury a metod, které využívá tzv. environmentální finanční a manažerské účetnictví,

se tým Katedry manažerského účetnictví v roce 2011 – v kontextu výše uvedených cílů - zaměřil na systémové propojení výsledků zkoumání v oblasti finančního a manažerského účetnictví, spojené se snahou realizovat základní cíl výzkumného záměru – interdisciplinární pohled na problematiku podnikového řízení, a to s primárním důrazem na jeho informační podporu¹.

Základní problémové oblasti zkoumání

Co se týče jednotlivých oblastí, vymezených cíli výzkumného záměru, zaměřoval se výzkum v roce 2011 zejména na

- otázky rozvoje systémů řízení výkonnosti se zvláštním zřetelem na měření výkonnosti, a
- instrumentální otázky rozvoje manažersky orientovaných informačních systémů.

Část výzkumu byla však věnována také

- otázkám řízení a měření výkonnosti v neziskovém sektoru, a
- problematice prolnutí rozvoje finančního a manažerského účetnictví do systémů vysokoškolských vzdělávacích programů a jejich integrace s budováním profesní kompetence účetních.

V řadě výstupů byly zpracovány poznatky z globální krize.

¹ Tento dílčí cíl byl stanoven jako ústřední v časovém harmonogramu řešení výzkumného záměru pro rok 2011.

Všem výše uvedeným otázkám byly věnovány následující výstupy:

- monografický knižní výstup členů katedry, zpracovaný v roce 2011:
 - monografie autorského kolektivu pod vedením prof. Fibírové „Manažerské účetnictví – nástroje a metody“ (1. vydání, Wolters Kluwer, 2012, 500 stran, rukopis odevzdán k redakčnímu zpracování), na jejímž zpracování se autorsky podíleli další dva členové řešitelského týmu, kterou však v průběhu zpracování připomínkovali i všichni další členové katedry manažerského účetnictví včetně těch, kteří se podíleli na řešení výzkumného záměru;
- vědecký výstup, přijatý k publikaci v impaktovaném časopisu:
 - Wagner, J.: Měření výkonnosti – vývojové trendy 2. poloviny 20. století. Politická ekonomie. 2011, No. 6;
- vědecké výstupy, publikované, přijaté k publikaci nebo přijaté k oponentnímu posouzení k publikování v zahraničních recenzovaných časopisech:
 - Müllerová, L., Paseková, M., Strouhal, J., Knapová, B., Deaconu, A., Dvořáková, D.: Auditing of SMEs: Issues Caused by International Harmonization of Financial Reporting (From Czech Perspective). International Journal of Mathematical Models and Methods in Applied Sciences, 2011, roč. 5, č. 3, s. 517–524. ISSN 1998-0140;
 - WAGNER, J.: The changing performance measurement systems for business management. International Review of Business Research Papers;
 - Wagner, J.: Developing Trends in Performance Measurement in 80-ies and 90-ties of the 20th century. Global Science and Technology Forum: Business Review;
- již 7. ročník mezinárodní konference, věnované otázkám řízení výkonnosti, tentokrát nazvaný „Řízení výkonnosti: kde hledat konkurenční výhodu“, kterou pořádala katedra ve dnech 14. – 16. září v prostorách VŠE v Praze; konference se aktivně (tedy vystoupením, resp. přípravou výstupů, publikovaných v konferenčních materiálech) zúčastnilo celkem šest členů výzkumného týmu katedry s následujícími výstupy:
 - Halíř, Zbyněk: High Quality Performance Measurement System as a Competitive Advantage. In: Performance Management: Where to Look for Competitive Advantage?“, Praha, Nakladatelství Oeconomica, 2011, ISBN 978-80-245-1795-7;
 - Král, B.: Management Accounting as Business Competitive Advantage. Praha 14.09.2011 – 16.09.2011. In: Performance Management: Where to Look for Competitive Advantage?“, Praha, Nakladatelství Oeconomica, 2011, ISBN 978-80-245-1795-7;
 - Král, B.: Je účetní vidění světa konkurenční výhodou v řízení podnikové výkonnosti? Praha 14.09.2011 – 16.09.2011. In: Řízení výkonnosti: kde leží konkurenční výhoda? Praha: VŠE, 2011, 26 stran;
 - Matyáš, Ondřej: How the budgeting process works in civic society organizations. Praha 14.09.2011 – 16.09.2011. In: Performance Management: Where to Look for Competitive Advantage?“, Praha, Nakladatelství Oeconomica, 2011, ISBN 978-80-245-1795-7;
 - Stránský, J.: How to use SROI – and why. Praha 14.09.2011 – 16.09.2011. In: Performance Management: Where to Look for Competitive Advantage?“, Praha, Nakladatelství Oeconomica, 2011, ISBN 978-80-245-1795-7;

- Šoljaková L., Fibírová J.: „The design and Use of Budgeting System (Empirical Study in the Czech Republic“. Praha 14.09.2011 – 16.09.2011. In: Performance Management: Where to Look for Competitive Advantage?. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2011, s. 211-222. ISBN 978-80-245-1795-7;
- publikované výstupy tradiční mezinárodní konference „Účtovnictvo a auditorstvo v procese svetovej harmonizácie“, pořádané ve spolupráci kateder finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze, účtovnictva a auditorstva Ekonomické univerzity v Bratislave a manažerského účetnictví v Praze, která proběhla ve dnech 5. – 7. září 2011 v Čertově; konference se aktivně (přípravou příspěvků, publikovaných v konferenčních materiálech) zúčastnilo celkem šest členů výzkumného týmu katedry s následujícími výstupy:
 - Fibírová, J.: Motivační účinnost kritérií řízení nákladů. Čertov 05.09.2011-07.09.2011. In: Vašková, M., Hora, M. (ed.): Účtovnictvo a auditorstvo v procesu svetovej harmonizácie. Bratislava: Ekonomická univerzita, 2011, s. 48-52. ISBN 978-80-225-3288-4.
 - Halíř, Z.: Vývojové tendence v měření výkonnosti a jejich reflexe v manažerském účetnictví. Čertov 05.09.2011-07.09.2011. In: Vašková, M., Hora, M. (ed.): Účtovnictvo a auditorstvo v procesu svetovej harmonizácie. Bratislava: Ekonomická univerzita, 2011, s. 48-52. ISBN 978-80-225-3288-4.
 - Král, B.: Vliv krize na cíl, obsah a strukturu finančního řízení podniku. Čertov 05.09.2011-07.09.2011. In: Vašková, M., Hora, M. (ed.): Účtovnictvo a auditorstvo v procesu svetovej harmonizácie. Bratislava: Ekonomická univerzita, 2011, s. 48-52. ISBN 978-80-225-3288-4.
 - Matyáš, O.: Specifika rozpočtovnictví v neziskových organizacích. Čertov 05.09.2011-07.09.2011. In: Vašková, M., Hora, M. (ed.): Účtovnictvo a auditorstvo v procesu svetovej harmonizácie. Bratislava: Ekonomická univerzita, 2011, s. 48-52. ISBN 978-80-225-3288-4.
 - Stránský, J.: Principles and constraints of SROI. Lessons learnt form a real-life experience. Čertov 05.09.2011-07.09.2011. In: Vašková, M., Hora, M. (ed.): Účtovnictvo a auditorstvo v procesu svetovej harmonizácie. Bratislava: Ekonomická univerzita, 2011, s. 48-52. ISBN 978-80-225-3288-4.
 - Šoljaková, L.: Požadavky strategického řízení na pojetí a členění nákladů. Čertov 05.09.2011-07.09.2011. In: Vašková, M., Hora, M. (ed.): Účtovnictvo a auditorstvo v procesu svetovej harmonizácie. Bratislava: Ekonomická univerzita, 2011, s. 48-52. ISBN 978-80-225-3288-4.
- publikované výstupy, resp. prezentace členů katedry na prestižních mezinárodních konferencích, pořádaných v zahraničí; výčet všech těchto výstupů je součástí souhrnné zprávy hlavního řešitele a koordinátora výzkumného záměru prof. Ing. Petra Marka, CSc.; na tomto místě jsou proto uvedeny pouze nejvýznamnější z nich:
 - Knapová, B., Popesko, B.: Economic Value Added and Its Benefit for Owners and Managers of Czech Companies. Athens 16.03.2011 – 19.03.2011. In: Seventy-First International Atlantic Economic Conference. Athens : IAES, 2011, s. 20.
 - Stránský, J.: Can SROI provide a reliable tool for social enterprise performance measurement in the Czech Republic? The case of Modrý domeček. Nice 7.09.2011 – 9.09.2011. In: 6th conference on performance measurement and management kontrol [CD-ROM]. Nice : EIASM, 2011.

- Strouhal, J., Knapová, B.: How to Become Successful After Crisis: Progressive Approaches in Management Decisions on Current and Future Capacity. Bad Hofgastein 30.05.2010 – 03.06.2010. In: International Journal of Arts & Sciences. Cumberland : IJAS, 2010.
- Šoljaková L., Fibírová J.: Role of Budgeting in Strategy Implementation (Empirical Study in the Czech Republic IAAER,Universita Ca Foscari Venezia, Benátky 4.-5.11.2011. In Accounting renesance: Lessons from the Crisis and Looking in to the Future. Learning from Histories and Institutions“
- publikované výstupy, resp. prezentace členů katedry na mezinárodních konferencích, pořádaných v České republice; také úplný výčet těchto výstupů je součástí souhrnné zprávy hlavního řešitele a koordinátora výzkumného záměru, a na tomto místě jsou proto uvedeny pouze nejvýznamnější z nich:
 - Fibírová, J.: Konceptně odlišné výsledovky a jejich využití v řízení. Zlín 28.4.2011. In: Finance nad the Performance of Firms in Science, Education and Praktice. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2011, 10 s. ISBN 978-80-7454-020-2;
 - HALÍŘ, Zbyněk. Financial Performance Measurement and the Role of Management Accounting. Zlín 12. 04. 2011. In: Mezinárodní Baťova konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky 2011 [CD-ROM]. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2011. 17 s. ISBN 978-80-7454-013-4;
 - Knapová, B.: Customer Information for Financial Management. Brno 03.06.2011. In: Červinek, Petr (ed.) Evropské finanční systémy 2011 [CD-ROM]. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 128-132. ISBN 978-80-210-5509-4;
 - Knapová, B.: Internal Transfer Prices as a Factor of Company Competitive Ability. Jihlava 03.03.2011 – 04.03.2011. In: Vojáčková, Hana (ed.). Konkurence 2011 [CD-ROM]. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2011, s. 277-284. ISBN 978-80-87035-36-8;
 - Knapová, B., Krabec, T., Roubíčková, J.: How to Use Performance EBIT Criterion: Czech Financial Analysis´ Experience. Zlín 28.04.2011. In: Finance and the Performance of Firms in Science, Education and Practice [CD-ROM]. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2011, s. 256–261. ISBN 978-80-7454-020-2;
 - Král, B.: Management Accounting Role in Performance Management. Zlín 28.4.2011. In: Finance nad the Performance of Firms in Science, Education and Praktice. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2011, 10 s. ISBN 978-80-7454-020-2;
 - Wagner, J.: The Role of Time in Performance Measurement Process. Zlín 28.4.2011. In: Finance and the Performance of Firms in Science, Education and Practice. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2011. ISBN 978-80-7454-020-2.
- výstupy, publikované ve fakultních vědeckých časopisech EFAJ (European Financial and Accounting Journal) a ČFÚČ (Český finanční a účetní časopis):
 - Halíř, Z.: Accounting System and Financial Performance Measurements. European Financial and Accounting Journal, vol. 6, No. 3, 2011, ISSN 1802-2197;
 - Knapová, B.: Economic Value Added and its Benefit for Owners and Managers of the CzechCompany. European Financial and Accounting Journal, vol. 6, No. 3, 2011, ISSN 1802-2197;

- Král, B., Šoljaková, L.: Harmonisation of Requirements for Professional Competence of Managerial Accountants and Controllers. European Financial and Accounting Journal, vol. 6, No. 3, 2011, ISSN 1802-2197;
- Knapová, B.: Současný přístup vlastníků a manažerů k environmentálním nákladům a externalitám udržitelného rozvoje. Český finanční a účetní časopis, r. 6, č. 4/2011, Praha, Nakladatelství Oeconomica, ISSN 1802-2200.
- Vacek, P., Šoljaková, L.: Význam rizika při měření ziskovosti produktů a zákazníků inspirace z bankovního sektoru. Český finanční a účetní časopis, r. 6, č. 2/2011, Praha, Oeconomica, ISSN 1802-2200.

Závěr

Jakkoli je předkládaná zpráva o řešení výzkumného záměru za rok 2011 koncipována jako přehled (do jisté míry paralelně řazených) problémových okruhů, publikačních výstupů, věnovaných dané problematice, a jejich podstatných závěrů, spatřuje řešitelský tým jako důležitý efekt své práce zejména integrační prolínání jednotlivých řešených oblastí.

Praha 2. ledna 2012

Jménem řešitelského týmu katedry manažerského účetnictví

prof. Ing. Bohumil Král, CSc.
vedoucí katedry